

Arkivrelaterte avklaringer - Arkivplan

Pr 17.12.2024

Knyttet til fagsystemet
Helseplattformen

Innhold

1.	Bakgrunn	3
2.	Felles faglig beslutningsstruktur	3
3.	Helseplattformen og dataansvar	4
3.1	Informasjonssikkerhet	5
3.2	Systemeier og systemansvar	5
3.3	Teknisk drift og vedlikehold	6
4.	Arkiv relaterte oppgaver	6
4.1	Hva er en arkivplan	7
4.2	Fritak fra Noarkstandarden	7
4.3	Organisering av arkivfunksjonen	8
4.4	Tilgangsstyring	9
4.5	Postjournal	10
4.6	Klassifisering	10
4.7	Arkivoversikt	10
4.8	Bevaring eller Kassasjon	12
4.9	Avlevering	12
4.10	Gyldige formater	13
5.	Rutiner	13
5.1	Innsyn	14
5.2	Retting, sletting og sperring av journalopplysninger	15
6.	Vedlegg	15

Endringslogg

Dato	Endret	Hvem
27.11.2024	Versjon 1	Inghild Nygård/Kjetil Holsæter
17.12.2024	Korrigert for brev fra Arkivverket – V2	Inghild Nygård

1. Bakgrunn

Kommuner og spesialisthelsetjenesten i Helseregion Midt Norge («Helseregionen») samarbeider om en ny felles løsning for PAS/EPJ (pasientadministrativt system og elektronisk pasientjournal). Samarbeidet har fått navnet Helseplattformen, og er regulert i en egen samarbeidsavtale mellom partene hvor formålet er nærmere beskrevet. Det er et mål at alle enheter, herunder også fastleger og avtalespesialister, som yter helsehjelp i regionen skal ta i bruk Helseplattformen. Prosjektet ble startet på bakgrunn av Stortingsmelding 9 2012-2013 (Meld. St. 9 (2012-2013)) som en regional utprøvingsarena for det nasjonale målbildet "Én innbygger - én journal". Visjonen er en journalløsning som følger innbyggeren i alle møter med helsepersonell, og et verktøy som møter framtidens krav til en sammenhengende helsetjeneste.

Det er utarbeidet en rekke avtaler som blant annet beskriver ansvarsfordeling knyttet til bruk, drift og vedlikehold av Helseplattformen som fagsystem.

2. Felles faglig beslutningsstruktur

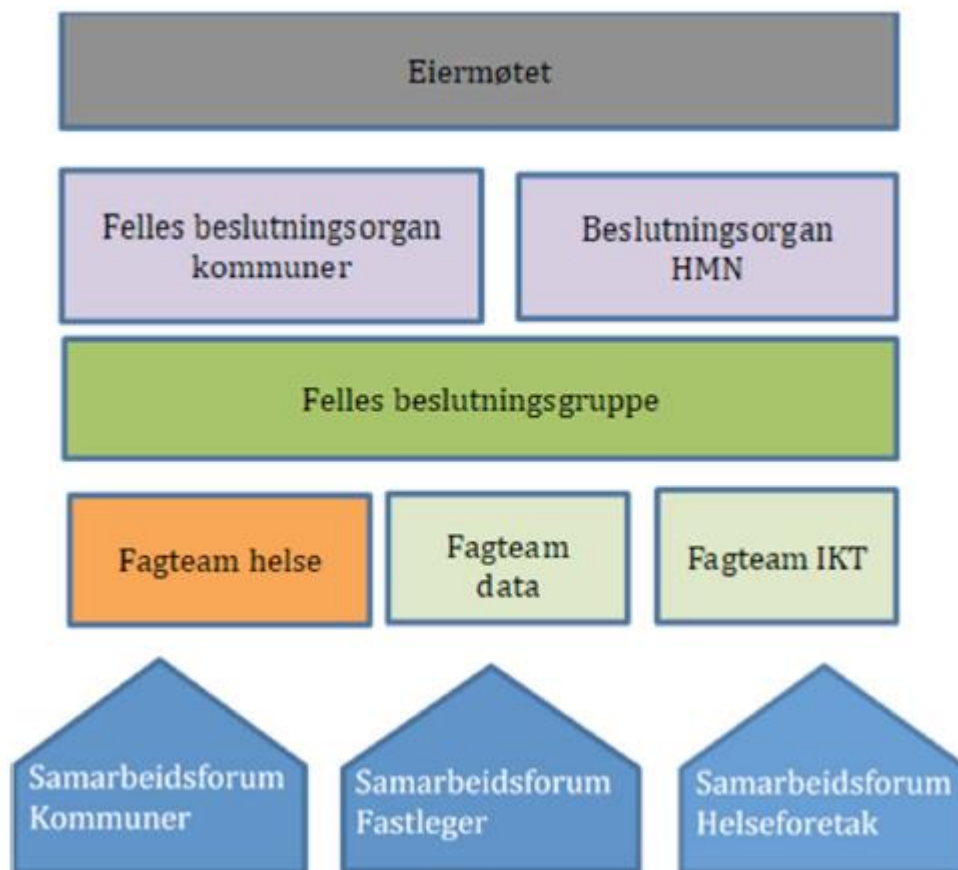
Helseplattformen AS er et offentlig eid selskap som utvikler og innfører pasientjournalen Helseplattformen. Helseplattformen AS er bindeleddet mellom helsetjenesten, eierfellesskapet, flere fagmiljø, teknologer og innbyggere.

Helseplattformen AS eies som et samarbeid av Helse Midt-Norge, Trondheim kommune og alle andre kommuner som bruker Helseplattformen.

Det er opprettet en felles faglig beslutningsstruktur for drift- og forvaltningsfasen for å sikre videre utvikling og forvaltning av løsningen som beror på faglig konsensus og behov på tvers av aktører og bidrar til standardisering, samt bidrar til forankring på tvers av aktørbildet. Denne strukturen baserer seg på den faglige beslutningsstrukturen som ble opprettet i august 2019 og har bestått gjennom innføringsperioden, men det er gjort vesentlige tilpasninger med tanke på behovene i en drift- og forvaltningsfase.

Det finnes et eget dokument¹ (vedlegg 1) som beskriver denne felles faglig beslutningsstruktur og fora og strukturer som er opprettet i tilknytning til dette. I korthet kan det beskrives at det finnes Eiermøte, Aktørenes beslutningsorgan, Felles faglig beslutningsgruppe, Fagteam Helse, Fagteam Data, Fagteam IKT.

¹ Tjenesteavtalen, Bilag 3 - Helseplattformens felles faglige beslutningsstruktur

3. Helseplattformen og dataansvar

Det er fattet et vedtak² av Helse og omsorgsdepartementet som fastsetter dataansvaret ved å fordele oppgaver mellom helsevirksomhetene og Helseplattformen AS. Dette følger med som vedlegg 2.

Dataansvaret til Helseplattformen AS er avgrenset mot oppgaver knyttet til helsefaglige vurderinger. Dataansvaret er uttømmende definert i enkeltvedtaket. En nærmere tydeliggjøring av forpliktelser og oppgaver/aktiviteter for å oppfylle dataansvaret spesifiseres i den tjenesteavtalen som vil inngås mellom Helseplattformen AS og den enkelte virksomhet for bruk av Helseplattformen.

«Det følger av pasientjournalloven § 9 at to eller flere virksomheter kan samarbeide om behandlingsrettede helseregistre. Virksomhetene skal da inngå skriftlig avtale om hva samarbeidet omfatter, hvordan pasientens eller brukerens rettigheter skal ivaretas, hvordan helseopplysningene skal behandles og sikres, også ved endringer i eller opphør av samarbeidet, og dataansvar.» Det blir fortløpende inngått slike avtaler mellom Helseplattformen og kundene.

² Tjenesteavtalen, Underbilag 7.1 - Vedtak – Helseplattformen og dataansvar.

«Departementets vedtak er hjemlet i pasientjournalloven § 9 andre ledd, og fastsetter Helseplattformen AS og øvrige helsevirksomheters dataansvar for personopplysninger i Helseplattformen.»

I henhold til dette vedtaket, og som følge av Helseplattformen AS' ansvar og oppgaver med å gjennomføre samarbeidet om en helhetlig, felles pasientjournal i Midt-Norge, forvalte den tekniske løsningen som pasientjournalen kjører på og forvalte tilgangsstyringen til pasientjournalen, skal Helseplattformen AS ha deler av det totale dataansvaret for pasientjournalen.

Helseplattformen AS sitt dataansvar er generelt avgrenset mot behandling av personopplysninger som forutsetter helsefaglige vurderinger.

Enkeltvedtaket fastsetter i det videre Helseplattformen AS og helsevirksomhetenes respektive plikter for oppfyllelse av dataansvaret.

- Helseplattformen AS og den enkelte helsevirksomhet er selvstendige dataansvarlige virksomheter.
- Helsevirksomhetene skal også i relasjon til hverandre anses som samarbeidende, selvstendige dataansvarlige virksomheter.
- Helsevirksomhetene må selv sørge for at egen bruk av Helseplattformen oppfyller kravene satt i lov.
- Helseplattformen AS vil ikke kontrollere helsevirksomhetenes interne revisjoner.

3.1 Informasjonssikkerhet

I enkeltvedtaket fra HOD³, kap 2.1 (vedlegg 3) "Helseplattformen AS har det overordnede ansvaret for informasjonssikkerheten i Helseplattformen. I dette ligger et ansvar for å gjennomføre tekniske og organisatoriske tiltak for å oppnå et sikkerhetsnivå som er egnet med hensyn til risikoen. Tiltakene skal motvirke utilsiktet eller ulovlig tilintetgjøring, tap, endring eller ikke-autorisert utlevering av eller tilgang til helse- og personopplysninger som er overført, lagret eller på annen måte behandlet i Helseplattformen, jf. pasientjournalloven § 22.»

«Helseplattformen AS skal for øvrig følge norm for informasjonssikkerhet og personvern i helse og omsorgstjenesten.» I Tjenesteavtalens bilag 7⁴ er også ansvar for informasjonssikkerhet nedfelt, se vedlegg 4.

Det er opprettet et eget felles faglig forum for informasjonssikkerhet, dette gir råd i saker som gjelder informasjonssikkerhet, tilgangsstyring og personvern. Dette er drevet av Helseplattformen og alle kundene er invitert til å delta. Forumet har 2-4 møter i året.

3.2 Systemeier og systemansvar

Helseplattformen dekker alle tjenesteområder for pasientjournaler og er en løsning fra leverandørene Epic Systems Corporation (journal og pasientadministrativt system) og IBM (identitets- og tilgangsstyring).

³ Varsel om vedtak – Helseplattformen og dataansvar, brev fra Det kongelige Helse- og omsorgsdepartement, («Enkeltvedtaket fra HOD») Oslo 10.02.2022.

⁴ Tjenesteavtalen, Bilag 7 – Behandlinger av personopplysninger

Helseplattformen AS forvalter systemet og har inngått avtale med HEMIT⁵ som leverer IT-tjenester ifm. drift av systemet. Databehandleravtalen ligger ikke ved da den er unntatt fra offentlighet.

Helseplattformen AS har følgende ansvar:

- Kontraktsmessige forhold og kontakt med leverandørene
- Budsjettmessige forhold
- Forvaltning og drift av systemet
- Dokumentasjonen av systemet
- Systemadministrasjon, Konfigurasjon og oppsett,
- Opprette, autorisere og avslutte brukere etter anvisning fra ansvarlig innmelder
- Test av moduler og nye versjoner
- Rapportere eventuelle tekniske feil, mangler og nedetid
- Brukerstøtte

3.3 Teknisk drift og vedlikehold

Helseplattformen er et fullelektronisk system og det oppbevares ikke papir originaler.

Ansvar for teknisk drift og vedlikehold av systemet er avtalt med HEMIT som er IT-leverandør og drifter selve systemet. Det er tegnet en egen databehandleravtale på dette.⁶ (Avtalen ligger ikke vedlagt da den er unntatt fra offentlighet.) Denne avtalen omtaler sikring av data, brukerbegrensninger, informasjonssikkerhet, håndtering av brudd og revisjoner, bruk av underleverandører.

HEMIT har:

- ansvar for drift av systemet slik at det er operativt og tilgjengelig for brukerne
- ansvar for drift av applikasjonen og håndtere tekniske feil
- ansvar for nødvendig lagringsplass og sikkerhetskopiering
- Ansvar for å installere nye versjoner av systemet etter bestilling fra Helseplattformen
- mm

4. Arkiv relaterte oppgaver

Det er (blir) inngått avtale mellom Helseplattformen AS og deres kunder ⁷ (vedlegg 5) fortløpende etter hvert som de tiltrer Helseplattformen. I Tjenesteavtalens bilag 8 – Arkivering⁸ (vedlegg 8), er det nedtegnet en rekke forutsetninger som må være til stede samt nevnt rutiner og avklaringer som må være på plass. En av dem er at Helseplattformen plikter å få på plass dokumentasjon etter mal av

⁵ Databehandleravtale – Underleverandør, Avtale mellom HEMIT og Helseplattformen av 30.10.2019. sak 2021/32 (hos Helseplattformen AS).

⁶ Databehandleravtale – Underleverandør, Avtale mellom HEMIT og Helseplattformen av 30.10.2019. sak 2021/32 (hos Helseplattformen AS).

⁷ Tjenesteavtaler - Avtale om bruk av felles pasientadministrativt system og elektronisk pasientjournal mellom Helseplattformen og «partnerne», fortløpende tilslutning, sak 2012/1057,

⁸ Tjenesteavtalen, Bilag 8 – Arkivering, 18.02.2022

en arkivplan. I dette dokument er punkter som ansees som relevante i denne sammenheng tatt med, dvs det kan avvike fra en tradisjonell arkivplan.

4.1 Hva er en arkivplan

Arkivplanen er et planleggings- og styringsredskap for arkiv og dokumentasjonsforvaltning i offentlige organer. [Arkivforskriften § 4](#) sier at alle offentlige organer skal ha en arkivplan som er oppdatert og dekkende for arkivholdet slik det utføres i det enkelte organet. Arkivplanen skal innrettes slik at den kan brukes som et redskap i internkontroll med arkivarbeidet. (Arkivverket: <https://www.arkivverket.no/for-arkiveiere/arkivplan-og-internkontroll>)

En arkivplan dokumenterer hvordan et offentlig organ organiserer arkivfunksjonen og ivaretar arkivansvaret sitt. Den gir en samlet oversikt over arkivmaterialet, og hvilke regler og planer som gjelder for arkivarbeidet. Dette er nødvendig for å kunne forvalte arkivet i samsvar med arkivloven og forskriftene.

For Helseplattformens del som er et fagsystem der ca 95-98 % av informasjonen er EPJ data og kanskje 2-5% er å betrakte som dokumentasjon etter forvaltningsloven så vil ikke det tradisjonelle arkivplan oppsettet passe. I dette dokumentet har en derfor måttet foreta tilpasninger slik at det passer til dette fagsystemet.

4.2 Fritak fra Noarkstandarden

Når det gjelder den delen av dataene som omfattes av forvaltningsloven så er det søkt om fritak fra Noarkstandarden. Søknad ble sendt 28.10.2024 til Arkivverket (vedlegg 7), svar ble mottatt 12.11.2024 (vedlegg 8).

I sitt svar gir Arkivverket dispensasjon fra kravet om å følge Noarkstandarden for Helseplattformen.

«Vedtak – med hjemmel i arkivforskriften § 11, jf. riksarkivarens forskrift § 3-1 fjerde ledd, gir Arkivverket dispensasjon fra kravet om at elektronisk journalføring og arkivering av journalføringspliktige saksdokumenter skal skje i et system som følger Noark-standarden for organ som benytter systemet Helseplattformen.»

I svaret fra Arkivverket er det noen forutsetninger som må være tilstede:

Det sentrale med denne dispensasjonen er at dette er et fellessystem, og at målbildet med én innbygger, én journal som også inkluderer saksbehandling og korrespondanse i tilknytning til saksbehandlingen, gjør løsningen helt spesiell. Vedtaket fattes under følgende forutsetninger:

1. At funksjonalitet for rapportene (løpende journal og offentlig journal) fungerer slik vi har blitt vist og i tråd med eksempel rapportene Arkivverket har mottatt.
2. At Helseplattformen, eller eventuelle senere organisatoriske etterkommere sammen med Norsk helsearkiv forplikter seg til å utvikle uttrekksfunksjonaliteten som er beskrevet i vedleggene til søknaden.
3. At Arkivverket blir orientert dersom også spesialisthelsetjenesten, tar i bruk løsningen til saksbehandling av pasientrettede vedtak innenfor sitt område. Dette gjelder også dersom kommunene tar i bruk løsningen til andre saks- og oppgavetyper enn Arkivverket har mottatt dokumentasjon på.

4. At Helseplattformen forplikter seg til å følge opp arbeidet med avklaring av forhold som gjelder bevaring- og kassasjon slik søknaden har beskrevet.

4.3 Organisering av arkivfunksjonen

Her er en omtale av organisering av arkivfunksjonen og delegeringsfullmakter på arkivområdet.

Dette er avtalt i Bilag 8⁹ kap 5:

- Arkivansvar for den arkivpliktige dokumentasjonen i Løsningen, ligger hos den enkelte arkivskaper frem til avlevering til Norsk Helsearkiv, jf. arkivforskriften § 1.
- Kunden og alle andre virksomheter som benytter Løsningen har ved signering av Tjenesteavtalen inngått avtale med Helseplattformen om felles arkiv. Dette innebærer at Helseplattformen skal påse at Løsningen, frem til overlevering til Norsk Helsearkiv, jf. pkt. 7, er i samsvar med de plikter som følger av arkivloven og arkivforskriften og slik at den arkivansvarlige kan oppfylle sine plikter etter lov og forskrift. Partene i samarbeidet om felles arkiv er enige om at man skal etablere og ha felles arkivplan og felles regler for dokumentasjon, bevaring og kassasjon mv.
- Etter avlevering til Norsk Helsearkiv vil arkivansvar ligge hos Norsk Helsearkiv.

[Arkivforskriften § 1](#) fastslår også at det overordnede ansvaret for arkivarbeidet i et offentlig organ ligger hos den øverste ledelsen i organet. Av praktiske grunner er det nødvendig å delegere utøvelsen av arkivansvaret nedover i virksomheten.

I Helseplattformens tilfelle så er det flere organer som deler på et felles datasystem og dermed er det ingen felles øverste ledelse. Helseplattformen AS er satt som systemforvalter og er således den en kan definere som «øverst». Det finnes en egen fellesbeslutningsstruktur for alle brukere av Helseplattformen, denne er på et mere strategisk nivå.

Siden det er mange arkivskapere sammen, i samme system, er det viktig å få på plass rutiner knyttet til aktiviteter som er felles/overlappende, dvs arbeidsprosesser der både kunde og Helseplattformen er involvert i en felles arbeidsoperasjoner/arbeidsflyt. Rutiner knyttet til ulike fellesoppgaver er utarbeidet. Og er omtalt i et eget kapittel.

Siden dette som hovedsak er et pasientjournalssystem så passer ikke det tradisjonelle begrepet arkivansvar. Ansvaret er delt mellom flere og her er en beskrivelse på hvordan ansvar er fordelt:

- **Helsepersonell har dokumentasjonsplikt**, dvs dokumentasjonsplikten ligger til kommunen/Helseforetak. De er ansvarlig for å registrere inn data og sørge for å dokumentere slik at riktig informasjon blir bevart. Dette er også omtalt i Bilag 8 kap4. «Virksomheter som utfører pasientrettet saksbehandling i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven, har videre plikt til å føre journal i henhold til offentleglova og arkivlova.
- **Helseplattformen AS** har ansvar for at dataene ligger trygt i et felles fagsystem og har **systemansvar og forvaltningsansvar**. De skal sørge for gjenfinning og gjenbruk.

⁹ Tjenesteavtalen, Bilag 8 – Arkivering, 18.02.2022

- Ansvar for **felles avlevering** ligger på **Helseplattformen AS**.
- Ansvar for **daglige aktiviteter** som innsyn, retting, sletting, flytting **er delt mellom Kommune/Helseforetak og Helseplattformen AS**. Det er nedtegnet arbeidsflyter/rutiner som beskriver dette.

Dette kan også sies på denne måten:

- Arkiveringsplikt og journalføringsplikt
 - De enkelte kommuner og Helseforetak har ansvar for eget helsepersonell og at de overholder dokumentasjonsplikten. Enheter som er delegert ansvaret for en oppgave knyttet til en pasient har ansvar for å dokumentere oppgaveløsningen i systemet.
 - Knyttet til prosesser som involverer flere organer (Helseplattformen/kommune/Helseforetak) vil hver av bidragsyterne ha ansvar for egne data/sin del av prosessen.
 - Helseplattformen AS har ansvar for veiledning og diverse støttetjenester.
- Bevaringsplikt
 - Helseplattformen har systemansvar og forvaltningsansvar
 - Helseplattformen har ansvar for avlevering, ansvaret overføres så til Norsk Helsearkiv

4.4 Tilgangsstyring

Hvordan tilgangsstyring er organisert i Helseplattformen er regulert i et eget bilag ¹⁰ som ligger ved som vedlegg 9.

«Pasientjournalloven stadfester at ansvaret for riktige tilganger og informasjon er et ledelsesansvar og tilligger den enkelte virksomhet.

Med Helseplattformen skal løsningen understøtte én pasientjournal på tvers av helsetjenesten og virksomheter. Informasjonen skal i stor grad registreres strukturert og gjenbrukes på tvers mellom aktører. Hvilke opplysninger er nødvendig og relevant for roller i den enkelte virksomhet uavhengig av hvem og hvilken virksomhet som har skapt innholdet. Det er en forutsetning for samarbeidet at det etableres tillit mellom virksomhetene som bruker Helseplattformen. Dette gjelder ikke minst den enkelte virksomhets oppsett av tilganger og opplæring av egne ansatte, overholdelse av felles retningslinjer med hensyn til skjerming av informasjon og interne kontrolltiltak for å avdekke og følge opp misbruk av gitt tilgang.

Det etableres derfor gjennom dette dokumentet et sett med felles prinsipper som skal være retningsgivende for oppsett av tilgangsregler i løsningen.»

På bakgrunn av bestillinger fra Kunden autoriserer Helseplattformen brukere som skal få tilgang til Løsningen, herunder opprette og vedlikeholde et autorisasjonsregister.

Autorisasjonen avgrenses til det som er nødvendig for at vedkommende kan utføre sine arbeidsoppgaver, og regulerer adgang til å lese, skrive, redigere eller slette journalopplysninger.

¹⁰ Tjenesteavtalen, Bilag 7.2 Prinsipper for tilgangsstyring i Helseplattformen

4.5 Postjournal

Løpende postjournal og offentlig post journal kan genereres og tas ut gjennom løsningen. Det er lagt ved eksempler som vedlegg 10. Offentlig journal bygger på prinsipper fra elnnsyn.no. Og kan ved forespørsel tas ut av personer med de nødvendige rettigheter i systemet. Journalene kan tas ut for hver enkel enhet (fakturaområde) registrert i løsningen med kriterier som tidsintervall, saksbehandler og pasient.

Løsningen ivaretar Kundens journalføringsplikter for pasientjournal og sakarkiv. Førstnevnte skal føres i henhold til gjeldende krav i helse- og omsorgstjenesteloven, pasientjournalforskriften, pasient- og brukerrettighetsloven mv. Sistnevnte føres i henhold til gjeldende krav i arkivlova, offentleglova og forvaltningsloven med tilhørende forskrifter. Postjournalføring skjer iht. krav i arkivforskriften § 11.

Løsningen har logg, både for søk og for lesing av innførsler, og for utlevering av opplysninger til arkivskaper eller andre.

Helseplattformen skal sørge for at Løsningen er godkjent etter NOARK-standarden eller en annen likeverdig og godkjent løsning. Arkivdokumenter skapes og forvaltes i Løsningen og Helseplattformen skal sørge for at kravene til behandling av arkivdokumenter i arkivforskriften § 12 og Riksarkivarens forskrift kap. 3 blir fulgt frem til avlevering til Norsk Helsearkiv. Det skal sikres at Løsning oppfyller krav til postjournalfunksjonalitet, uttrekk, kvalitetssikring, konvertering mv.

4.6 Klassifisering

I Helseplattformen som er et pasientsystem er alt organisert rundt personen/pasienten og fødselsnummer utgjør i denne sammenheng ordningsprinsippet som all informasjon blir organisert etter.

Pasientmappe/journal er «tagget/klassert» med Klasse kodeverdi og ID for beskrivelse av tjenesten og fødselsnummer (Part ID).

Informasjon som ikke er knyttet til en person/pasient blir ikke lagret i Helseplattformen, til det benyttes andre systemer.

4.7 Arkivoversikt

En arkivplan skal gi oversikt over organet sine arkiver. Den skal fortelle hvor og hvordan arkivdokumentene er lagret, og hvordan de skal sikres over tid. I dette dokument er kun Helseplattformen som system omtalt.

<https://www.arkivverket.no/veiledere-for-offentlig-sektor/veileder-for-systemoversikt-med-beskrivelser#!#step-innledning>

Som hovedregel er alle data (fra tidligere pasientrelaterte fagsystemer hos kundene) migrert til Helseplattformen. Dette medfører at Helseplattformen inneholder nå det aktive materialet (dette er å anse som ny-original). De avgivenesystemene (de gamle) kan i prinsippet «stenges ned» når kvaliteten på det overførte materialet er kvalitetssikret. All retting og sletting utføres heretter i journalen i Helseplattformen.

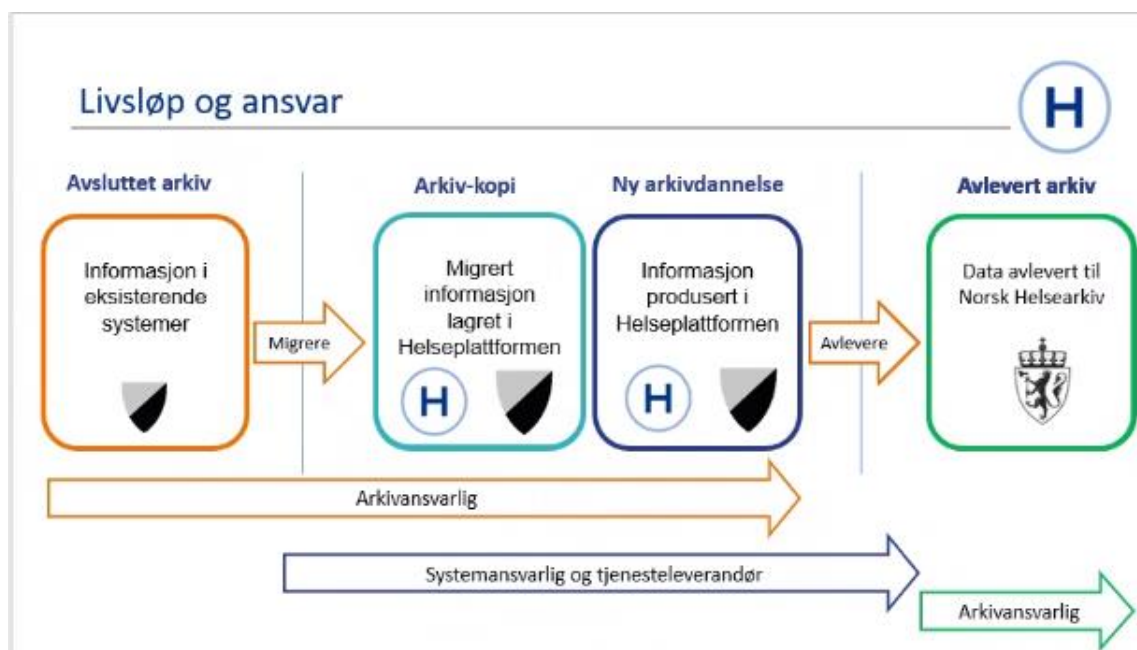
Ved avlevering vil både gammelt og nytt materiale bli overført til Norsk Helsearkiv. Etter avleveringen overføres arkivansvaret til Norsk Helsearkiv.

Til sammen er 151 applikasjonsinstanser erstattet av Helseplattformen. Hver installasjon er unik for den enkelte virksomhet, og har krevd betydelig innsats fra både kommune, helseforetak og Helseplattformen AS. Løsningene har også blitt brukt ulikt hos den enkelte aktøren så det er utført en betydelig jobb med å migrere data fra fagsystemene til Helseplattformen. Det er til sammen 46 kommuner, 2 legesenter, 3 Helseforetak som er/skal migreres inn.

Ved overføring av data til Helseplattformen så er fortsatt kunden eier og ansvarlig for sine data.

I vedlegg 11 - Applikasjonsoversikt følger en oversikt over hvilke applikasjoner som er erstattet og hvilke kunder som har hatt disse.

I tillegg er det laget en oversikt over de ulike kundene når de tiltrådte, samt framtidige kunder med planlagt tiltredelsestidspunkt, vedlegg 12 Kundeoversikt.

Kommune

Kommuner som er koplet på Helseplattformen har migrert data fra sine pasientjournalssystemer til Helseplattformen. Dermed er alle data fra digitale systemer tilhørende en pasient blitt overført til Helseplattformen. Papirarkiver er ikke overført og kommunene er ansvarlig for oppbevaring og avlevering av disse.

Kommunene er også ansvarlig for deponere data hos IKA når fagsystemene blir avviklet. Her er det en pågående diskusjon om det er slik at alle data som er migrert til Helseplattformen blir med videre i en avlevering til Norsk helsearkiv. Da kan ikke kommunene samtidig deponere de samme dataene hos IKA. Dette er til avklaring.

Helseforetak

Migrering av data fra pasientjournal systemet DocuLive fra de tre helseforetakene vil først skje når Helse Nord-Trøndelag som siste foretak kobler seg på november 2024. De øvrige pasientrelaterte fagsystemene er migrert over til Helseplattformen.

4.8 Bevaring eller Kassasjon

For materiale som ikke blir funnet bevaringsverdig for ettertiden, blir det gjort kassasjonsvedtak. Det vil si at materialet ikke skal leveres til et arkivdepot, men kan slettes eller makuleres når organet ikke lenger har bruk for det i sin egen virksomhet.

Det er bestemt at kassasjon utføres ved avlevering. Bevaringsverdig informasjon avleveres. Når avlevering er utført og godkjent slettes alle data knyttet til person.

[Arkivlovens § 9](#) slår fast at arkivmateriale ikke kan kasseres, dvs. slettes eller destrueres, med mindre dette er hjemlet i arkivloven med forskrifter, eller Riksarkivaren har gitt særskilt samtykke til kassasjon.

[Arkivforskriftens § 15](#) gir påbud om bevaring av bestemte typer materiale, mens [§ 14](#) sier hva slags materiale som skal arkiv begrenses.

[Riksarkivarens forskrift, kapittel 7, del II](#) omfatter felles kassasjons- og bevaringsbestemmelser for statsforvaltningen ("egenforvaltningssaker").

[Riksarkivarens forskrift, kapittel 7, del III](#) regulerer bevaring og kassasjon i kommuner og fylkeskommuner.

Tilnærmingen til bevaring og kassasjon er at det foreslås at istedenfor å kassere i fagsystemet Helseplattformen så vil en ved avlevering foreta et uttrekk av den informasjonen som skal avleveres (pr pasient) til Norsk helsearkiv. Når uttrekk er levert og godkjent kan all informasjon om pasienten kasseres i Helseplattformen. Da vil materialet være overført til Norsk helsearkiv og de har overtatt forvaltnings ansvaret for morsjournalen.

Det pågår for tiden et arbeid med standard for avlevering av elektronisk pasientjournal til Norsk helsearkiv (EPJARK) der Helseplattformen AS er representert.

Helseplattformen AS har ansvar for at pasientjournaler i Helseplattformen og tilhørende logger oppbevares til det ikke lenger antas å bli bruk for dem, jf. pasientjournalloven § 25.

4.9 Avlevering

Knyttet til temaet avlevering og deponering så har Helseplattformen mottatt et brev fra Arkivverket den 06.12.2024 (Veiledning vedrørende avtaler om avlevering og Norsk helsearkiv som depotordning, vedlegg 23) som gir noen retningslinjer for hvordan en avlevering skal foretas.

I rapporten¹¹ fra arbeidsgruppen (vedlegg 13) er det skissert punkter som må avklares og det konkluderes med at «Overføring av felles pasientjournaler fra Helseplattformen til Norsk Helsearkiv, bør skje i form av felles avleveringer der Norsk helsearkiv overtar råderetten til materialet, slik at det avleverte materialet kan forvaltes på en mest mulig ensartet måte.»

I Tjenesteavtalens bilag 8, punkt 9¹² står følgende: «Helseplattformen vil på vegne av Kunden, i medhold av vedtak fra Riksarkivaren jf. arkivloven §10, besørge avlevering av komplette mors-journaler (inkludert saksdokumentasjon) til Norsk Helsearkiv 10 år etter pasientens død. Avlevering fra Løsningen vil skje felles til Norsk helsearkiv uavhengig av hvilken helsevirksomhet som har nedtegnet informasjonen. Felles avlevering skal inkludere alt bevaringspliktig materiale i pasientjournalene og annen pasientrettet saksbehandling, slik at det ikke vil være behov for andre avleveringer fra Løsningen. Helseplattformen skal inngå avtale med Norsk Helsearkiv for å sikre en forsvarlig gjennomføring av felles avlevering.»

I arbeidsmøter med Norsk helsearkiv og nå i brev form har Norsk helsearkiv presisert at det ikke inngås avleveringsavtaler slik det er skissert i Tjenesteavtalens bilag 8. Man inngår en avtale når et utvalgt materiale er klart for avlevering.

Pr oktober 2024 pågår det et arbeid med å utvikle en standard for uttrekk til Norsk helsearkiv. Det vil si pr nå har ingen digitale arkiver blitt avlevert, og hvilke krav som stilles til disse er ikke på plass. Helseplattformen AS har en representant med i referansegruppen.

Helseplattformen er ansvarlig for å avlevere det som migreres fra kommuner og Helseforetak. Det vil si at Helseplattformen AS er ansvarlig for både «gammelt» og «nytt» når det gjelder avlevering. Dette innebærer arkivmessig at Helseplattformen får overført alle data fra eksisterende fagsystemer som så tilføres ny dokumentasjon, alt avleveres samlet etter pasientens død.

Materiale som **ikke** er migrert til Helseplattformen avleveres fra den enkelte kommune til eget arkivdepot.

4.10 Gyldige formater

Det er ytterligere omtalt to punkter i avtalen:

Gyldige formater jf. Riksarkivarens forskrift § 5 – 17 og krav til godkjente arkivformat. I tillegg skal det standardiseres hvilke programmer som kan benyttes/knyttes til dersom man skal skrive direkte i Løsningen, eller man skal laste opp vedlegg.

Avtales nærmere med Norsk helsearkiv i forbindelse med avlevering. Xml, json

5. Rutiner

Arkivforskriften § 12 sier noe om behandling av dokument som skal inngå i et arkiv og at det skal utarbeides rutiner knyttet til bla mottak, utveksling og arkivering.

¹¹ Sluttrapport - Norsk helsearkiv som felles depot for felles journalsystem fra Helseplattformen, 12.05.2021

¹² Tjenesteavtalen, Bilag 8 – Arkivering, 18.02.2022

Som en gjennomgående praksis så blir all saksbehandling knyttet til en pasient. Dvs det kan ikke registreres dokumenter i Helseplattformen uten å knytte disse til saker som igjen er knyttet til pasient.

Ulike prosesser knyttet til saksbehandling som går på tvers av forvaltningsorganene er kartlagt. Da særlig prosesser som involverer Helseplattformens team for Pasient Journal Administrasjon (PJA).

Knyttet til disse prosessoversiktene finnes det også rutiner for hvordan dette skal gjøres og hvem som gjør hva. Slike rutiner er under stadig revidering og prosessforbedring, så dette er slik de er pt og trenger ikke å være de mest optimale og det tas sikte på å fortløpende jobbe med hva som er den beste rutinen.

Følgende prosesser er foreløpig nedtegnet:

- Innsyn i andres journal – Vedlegg 14
- Innsyn i journal fra pasient – Vedlegg 15
- Innsynsforespørsel fra tredjepart – Vedlegg 16
- Innsynsforespørsel St.Olav – Vedlegg 17
- Overføring av journal – Vedlegg 18
- Pasienten ber om retting eller sletting i egen journal – Vedlegg 19
- Tilgang til andres HelsaMi konto – Proxy – Vedlegg 20
- Sladding av journal – Vedlegg 21
- Sperring av pasientjournal – Vedlegg 22

5.1 Innsyn

Hvordan innsyn skal utføres er regulert i Tjenesteavtalens bilag 8¹³, Kapittel 8 og bilag 7¹⁴, Kapittel 5.1.

Kommunesektoren:

Rutinen som er etablert er vist i vedlegg 14, 15, 16. For kommunesektoren så er rutinen at forespørsel om innsyn håndteres av Helseplattformen/PJA. Dersom henvendelsen kommer via HelsaMi mottas denne av Helseplattformen/PJA. Dersom henvendelsen kommer på utsiden av fagsystemet videresendes denne til Helseplattformen/ som oppretter sak og registrere henvendelsen inn. Alt etter om dette er en kurant sak eller en sak som krever at deler unntas så følger arbeidsprosessen ulike veier. Svar blir til slutt sendt fra Helseplattformen/PJA som også avslutter saken.

Dersom det kommer innsyn fra pårørende eldre saker/avdøde blir disse håndtert etter den samme rutinen som er beskrevet i standard flyt. PJA-teamet kan kun håndtere innsyn i journaler som er migrert inn i Helseplattformen. Dersom journalen ikke er migrert inn ber en vedkommende henvende seg til gjeldene kommune/enhet, dette gjelder da oftest papir journaler.

¹³ Tjenesteavtalen, Bilag 8 – Arkivering, 18.02.2022 (vedlegg 6)

¹⁴ Tjenesteavtalen, Bilag 7 – Behandling av personopplysninger, (vedlegg 4)

Helseforetak:

Rutinene som er etablert er vist i Vedlegg 17. For helseforetakene så er rutinen (foreløpig) at henvendelser håndteres av Helseforetakene selv. Sak blir opprettet i deres sak/arkivsystem og håndteres etter interne regler. Når det gjelder portalen Helsenorge.no så er det Helse Møre og Romsdal pt. (Helse Nord-Trøndelag er i pilot) som benytter denne ifm innsyn, disse svarer helseforetaket ut selv.

St.Olav mottar henvendelser fra HelsaMi via Helseplattformen v/PJAteamet som registrerer mottak fra denne og videresender til Helseforetaket.

Fastlegekontor

Pt (oktober 2024) er det kun Øya legesenter og Vanylven legesenter som er knyttet til Helseplattformen. Helseplattformen/PJA kan kun behandle innsynsforespørsler som gjelder Øya legesenter og Vanylven legesenter. Pasienter som ønsker innsyn fra andre legekantor må ta direkte kontakt med legekantoret.

5.2 Retting, sletting og sperring av journalopplysninger

Hvordan retting, sletting og sperring av journalopplysninger skal utføres er regulert i Tjenesteavtalens bilag 7 – Behandling av personopplysninger, Kapittel 5.2.

Kunden er kontaktpunkt for pasientene sine og er ansvarlig for å behandle henvendelser som forutsetter **helsefaglige vurderinger**. Dersom Kunden mottar en forespørsel om retting, sletting eller sperring av journal skal Kunden vurdere, eventuelt i samarbeid med andre berørte kunder, om det er grunnlag for å foreta retting, sletting eller sperring av journalen, jf. Helsepersonelloven §§ 42-44, pasient- og brukerrettighetsloven § 5- 2 og pasientjournalforskriften § 15.

Helseplattformen skal yte bistand til Kunden med å oppfylle nevnte forpliktelser overfor de registrerte. Helseplattformen skal bistå Kunden med å effektivere en beslutning om retting, sletting eller sperring av journal.

Kommunene:

Rutine er vedlagt som vedlegg 19.

Henvendelse om retting og sletting sendes Helseplattformen/PJA som registrerer henvendelsen og utfører oppgaver i henhold til rutine.

Helseforetak

Ved henvendelser fra pasient vedrørende sperring/retting/sletting av journal så håndteres dette av Helseforetakene selv. Dette med bakgrunn i at pasientjournaler fra Helseforetakene enda ikke er overført til Helseplattformen.

6. Vedlegg

1. Tjenesteavtalen, Bilag 3 - Helseplattformens felles faglige beslutningsstruktur
2. Tjenesteavtalen, Underbilag 7.1 - Vedtak – Helseplattformen og dataansvar.

3. Varsel om vedtak – Helseplattformen og dataansvar, brev fra Det kongelige Helse- og omsorgsdepartement, («Enkeltvedtaket fra HOD») Oslo 10.02.2022.
4. Tjenesteavtalen, Bilag 7 – Behandling av personopplysninger
5. Tjenesteavtalen - Avtale om bruk av felles pasientadministrativt system og elektronisk pasientjournal.
6. Tjenesteavtalen, Bilag 8 – Arkivering, 18.02.2022
7. Søknad om dispensasjon fra Noarkplikten til Arkivverket den 28.10.2024
8. Svar fra Arkivverket til Helseplattformen vedr dispensasjon fra Noarkplikten 12.11.2024
9. Tjenesteavtalen, Under bilag 7.2 - Prinsipper for tilgangsstyring i Helseplattformen
10. Eksempel på postjournal og offentligpostjournal
11. Applikasjonsoversikt - Oversikt over kunder og systemer som er migrert
12. Kundeoversikt - Oversikt over oppstartdato for den enkelte kunde
13. Sluttrapport - Norsk helsearkiv som felles depot for felles journalsystem fra Helseplattformen, 12.05.2021
14. Innsyn i andres journal
15. Innsyn i journal fra pasient
16. Innsynsforespørsel fra tredjepart
17. Innsynsforespørsel St.Olav
18. Overføring av journal
19. Pasienten ber om retting eller sletting i egen journal
20. Tilgang til andres HelsaMi konto - Proxy
21. Sladding av journal
22. Sperring av pasientjournal
23. Veiledning vedrørende avtaler om avlevering og Norsk helsearkiv som depotordning, brev fra Arkivverket den 06.12.2024